

1 Sayılı CBK'nın 228 inci maddesinde her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analiz Sistemi üzerinden mükelleflerin faaliyetlerini gruplar ve sektörler itibarıyla analiz etmek, mukayeseler yapmak ve bu suretle risk alanlarını tespit etmek Başkanlığımızın görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Başkanlığımızca devreye alınan Kuruluş Gözetimli Analiz Sistemi (KURGAN) tarafından belirli filtrelere dayanılarak Türkiye çapındaki mükelleflerin tüm mal ve hizmetlerine ait alış ve satış işlemleri anlık olarak taranmakta, çok sayıda kriter ve veri kaynağından toplanan bilgiler üzerinden bu işlemlerin risk puanları hesaplanmakta ve denetim çalışmalarına dahil edilebilmektedir. İşlem riskini ölçen risk analiz sisteminin temel hedeflerinden birisi de mükelleflerin hak ve hukukunun gözetilerek denetim birimi nazarındaki risk algısından mümkün olabildiğince erken haberdar edilebilmelerini sağlamaktır.

Kuruluş Gözetimli Analiz Sistemi (KURGAN), bir risk analiz sistemi olarak en geniş katmanlı veri setiyle çalışmakla birlikte mükelleflerin iade faturası düzenlemesi, kayıt düzeltme, beyanda yer vermeme, düzeltme beyannamesi verilmesi gibi gerçekleştirmiş oldukları işlemlerle elektronik sistemlerdeki verilerin kısa dönemli olarak uyuşmayan farklı görünümde bulunması imkân dâhilindedir. Bu gibi durumlar anlık olarak işlem riskinin hesap edildiği sistem itibarıyla risk düzeylerinin değişmesine de sebebiyet verebilmektedir.

Sistem cari veriler kadar geçmiş verilerden de yararlanmakta, denetim geçmişine bakmakta ve risk analiz, merkez inceleme havuzu, daire başkanlığı inceleme havuzu, cari inceleme ve raporlama gibi evrelerde bulunan mükelleflerle ilgili de bağlantı kurmak suretiyle denetim için seçilecek mükellefleri belirlemeye çalışmaktadır. Yüksek skorlanan ve yüksek riskli görülen işlemler dolayısıyla mükelleflerin 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun (VUK) 134 üncü maddesinde belirtilen maksatla vergi incelemesine alınması veya mezkûr kanunun 370 inci maddesinin (b) fıkrasında belirtilen şartların sağlanması durumunda izaha davet müessesesinin uygulanması olasıdır. Ayrıca mükellefler nezdinde yoklama, kaydi ve fiili envanter çalışması gibi denetimlerin yürütülmesi de söz konusu olabilmektedir.

Olası bir denetim çalışmasında, mükellefler riskli işlemlerin gerçek bir mal teslimi ve/veya hizmet ifasına dayandığını, satın alınan malın işletme kullanıldığını, deposunda bulunduğunu veya yeniden alım satıma konu edildiğini ispatlamak durumunda kalacaktır. Bu işlemlere yönelik muhasebe kayıtlarının usulüne uygun olarak tam ve zamanında tutulması, işlemlerin gerçekliğinin ispatı yönünden tevsik edilmesi önem arz etmektedir.

Diğer taraftan, 1 Ekim 2025 tarihi itibarıyla sahte belge düzenleme ve kullanma ile daha etkin mücadele kapsamında cari denetim, rapor otomasyon sistemi ile hızlı denetim/raporlama ve teminat isteme gibi yeni uygulamalar devreye alınacaktır. Ayrıca, 18.04.2025 tarih ve 7361 sayılı "Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanma İncelemeleri ile VUK'un 160/A Maddesi Kapsamındaki İncelemeler Hakkında Genelge"de, sahte belge kullanma fiili ile ilgili olarak, genelgede belirtilen araştırmaların yapılması ve bu araştırmalar sonucunda tespit edilen hususların değerlendirilerek varılan kanaatin açık bir şekilde ortaya konulması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında 2024 yılına ilişkin gerçekleştirilen analiz çalışmaları neticesinde aşağıda dökümü yapılan alışlarınız gerçek bir mal teslimi ve/veya hizmet ifasına dayanıp dayanmadığı hususunda riskli bulunmuştur.

Satıcı VKN	Satıcı Unvanı	Fatura Adedi	Toplam Fatura Tutarı (KDV Hariç)	Dönem
██████████	██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████	4	1.192.250,00	2024
██████████	██████████ ██████████ ██████████ ██████████	1	57.500,00	2024

İş bu yazı bir incelemeye başlama bildirimi mahiyetinde olmayıp, riskli bulunan durumlardan mükellefleri olabildiğince erken haberdar etme ve risk analiz birimimizce yapılacak nihai değerlendirmeye esas olması amacı taşımaktadır. Bu kapsamda işlem riskinin doğru tespit edilebilmesi adına aşağıda yer verilen mal ve/veya hizmet alımlarına ilişkin bilgi edinilmesi ihtiyacı doğmuştur. İstenen bilgiler;

Yukarıdaki tabloda dökümüne yer verilen belgelerdeki tutarların; yasal defterlerinize işlenip işlenmediği (*Belgelerdeki tutarlar yasal defterinize işlendiyse aşağıdaki tabloda yer alan bölümlerin eksiksiz doldurulması, işlenmediyse yevmiye numarası kısmına “işlenmedi” ibaresini yazınız.*), beyannamelerinizde indirim konusu yapıp yapılmadığı veya indirim konusu yapıldıysa indirim konusu yapılan tutarların düzeltme beyannamesi ile indirimlerden çıkarılıp çıkarılmadığını aşağıdaki tabloda “Beyanname Durumu” kısmına “İndirim konusu yapılmadı”, “İndirim konusu yapıldı”, “Düzeltilme beyanı verildi” ibarelerinden uygun olanı yazınız.

Fatura Düzenleyen VKN	Fatura Düzenleyen Unvan	Fatura Tarihi	Seri Numarası	Fatura Tutarı	KDV Tutarı	Mal/Hizmet Açıklaması	Yevmiye Tarihi ve Numarası	Beyanname Durumu